

Rehabilitering etter en korsbåndoperasjon.

AKUPUNKTUR

-også for pasienter i pels!

Akupunktur er nå blitt en behandlingsform som heldigvis også våre firbeinte kompiser kan få nytte godt av. Virkningsmekanismene har i de senere tiårene blitt mer kjent og kartlagt, og i veterinærmedisinen har vi blitt fortrolig med at dette er en behandlingsform som har sin plass, - enten i kombinasjon med vestlig behandling eller som en frittstående behandling.

Av: Veterinær Elin Kristiansen, Hønefoss Dyrehospital

Uansett: Enn så lenge er det ikke så mange veterinærer som tilbyr denne form for behandling og dyreeiere er heller ikke så klar over når dette kan være aktuelt for sin firbeinte venn. Vi ser daglig mange pasienter der akupunktur bør ha sin plass i behandlingen. For eksempel er akupunktur meget potent som smertestiller. Mange av de smertestillende medisinene som vi veterinærer i dag bruker har bivirkninger, og akupunktur burde få lov til å komme mange flere firbeinte pasienter til gode.

I denne artikkelen vil jeg forsøke å redegjøre på en "enkel", - og forhåpentligvis forståelig måte, hvordan akupunktur virker, og når dette kan være aktuelt for din hund eller katt.

LITT HISTORIE

Akupunktur er en del av det vi kaller for tradisjonell kinesisk medisin (TCM), og bygger på filosofi og teorier som man i Kina har utviklet gjennom flere tusen år. Kineserne observerte forskjellige forhold i kroppen og naturen og hvordan disse fungerte i forhold til hverandre og var avhengig av hverandre. Slik kom de frem til de teoriene vi i

dag anvender når vi bruker akupunktur, - enten det er på dyr eller mennesker. De første nedtegningene av akupunktur brukt på dyr finner vi fra India, der akupunktur ble brukt til behandling av elefant! Jesuittprester tok med seg kunnskapen til Europa på 1600-tallet. I det gamle Kina var hesten som nøt godt av akupunktur, siden den spilte en viktig rolle under arbeid og strid. Hunder og katter hadde ikke så høy "status" i denne del av verden. Den kinesiske hunderasen "Chow Chow" betyr etter sigende "nam, nam....". I vår del av verden nyter heldigvis våre mindre firbeinte venner en litt bedre status, og derfor er det her i Vesten vi har utviklet akupunktur for kjæledyr videre de senere tiår.

Akupunkturbehandlingen baserer seg altså på en grunnleggende vitenskap som kineserne utviklet lenge før vi utviklet vår moderne vitenskap som vår vestlige medisin er basert på. Østlig og vestlig medisin har forskjellig plattform som behandlingen bygges ut ifra, og vi kan litt enkelt si de "snakker forskjellig språk". Uansett kan vi i dag forklare mekanismene for hvordan akupunktur virker, selv med våre vestlige viten-

skapelige forklaringsmodeller.

HVORDAN VIRKER AKUPUNKTUR

Over hele kroppen har vi et system av akupunkturpunkter. Når vi stimulerer disse punktene påvirker vi kroppen til å skille ut bestemte stoffer med bestemte virkninger. Et av disse er endorfiner (kroppens egne smertestillere). En annen virkning er at vi kan øke blodsirkulasjonen både lokalt der vi setter nålene og generelt i kroppen. Dette er gunstig for å løse opp for eksempel ved smertefulle leddproblemer der muskulaturen rundt leddet er øm og stiv. Vi kan også påvirke hormonbalansen og nervesystemet samt stimulere immunsystemet gjennom de signaler vi gir til kroppen ved hjelp av akupunktur-nålene.

Akupunkturpunktene ligger langs spesielle kanaler, kaldt meridianer eller "energibaner". Disse meridianene lager et slags "kart" på kroppen som akupunktøren "orienterer" seg etter. Meridianene følger ofte kursen til nerve-, blod-, og lymfekanaler. Vi vet at mange av de signalene vi gir kroppen ved hjelp akupunktur-nålene går som en impuls langs en nervebane som tolkes i

TO SPEISLE FORMER FOR AKUPUNKTUR:

GULLIMPLANTAT
Dette er en form for akupunktur der vi setter inn smågullstykker i akupunkturpunktene. Dette gir en mer langvarig virkning, og som vi oftest benytter oss av ved HD (Hofteleddsdysplasi) hos hunder. Dette gjøres under bedøvelse, og er enkelt inngrep som kan gi hunder som plages med kroniske smerter fra ledd god smertelindring og et bedre og mer aktivt liv.

ELEKTROAKUPUNKTUR

Her kobles strøm til akupunktur-nålene. Dette gir en sterkere stimulering av punktene, som kan være ønsket ved enkelte tilstander for eksempel for å få i gang veer ved en fødsel eller ved enkelte ryggproblemer.

SELVE BEHANDLINGEN

Når vi starter akupunkturbehandlingen går vi grundig gjennom alle forhold som kan være av betydning for problemet som hunden eller katten har, og vi foretar alltid en grundig medisinsk undersøkelse først. Dette er viktig for ikke å gå glipp av viktig medisinsk informasjon. En slik innledende konsultasjon tar som regel rundt en time da det er mye informasjon som skal samles og settes i system. Pasientene behandles som oftest i gang i ukke 1-3 ukker, men dette avhenger av hva vi behandler og hvor tidlig vi ser respons. Det er også individuelle forskjeller. En behandlingssrunde kan være nok, eller vi går inn i behandling med jevnlige intervaller. Ved et kronisk problem kan vi ende opp med et intervall mellom behandlingene på alt fra en måned til en gang i halvåret. Ved et akutt problem kan en behandlingssrunde være nok.

som foralkalninger i forskjellige ledd, hofteleddsdysplasi (HD), albueleddsdysplasi (AD), spondylapser i ryggen og triggerepunkter i muskulaturen. Triggerepunkter er ømme, spente muskellknuter som både kan gi smerte lokalt og referert til andre deler av kroppen. Triggerepunkter kan for eksempel ofte være årsak til halthet hos hund. Akupunktur er også meget nyttig som en del av rehabilitering etter operasjoner for ledd- og muskelskader, som for eksempel korsbåndskader, noe vi ofte ser på hund.

Eldre hunder og katter som begynner å "dra på åra" kan også ha god hjelp av akupunktur som en "energi- innsprøytning". Aldersproblemer, som for eksempel stivhet/støi og problemer med å komme i gang om morgenen eller "mistet litt piffen", - kan respondere godt på akupunktur. Akupunktur øker blodstrøket i kroppen, både i muskulaturen og i hjernen, og kan få hunden eller katten til både å føle seg bedre og bevege seg mer, - noe som er gunstig for å kontrollere vekt og bygge muskulatur som avlastet vunde ledd.

Allergier er mer og mer vanlig også hos våre firbeinte venner, og mange sliter med kløe, gjentatte hudinfeksjoner, øyne som renner eller problemer med å komme i gang med forebyggende behandling. Allergi er en type lidelse som kan være vanskelig å kontrollere helt med vanlig medisin, og der vi ofte står ovenfor et valg om å bruke medisiner med stort bivirkningspotensial. Noen hunder og katter med allergi responderer godt på akupunktur, og når dette kan hjelpe er det et godt behandlingsoalternativ som ikke gir bivirkninger.

nerveysystemet som igjen sender beskjed til regulere opp eller ned forskjellige deler av nervesystemet og påvirke mange funksjoner i kroppen. Akupunktur er en holistisk terapiform - eller "helhetsbehandling". Når vi forbereder en akupunkturbehandling ser vi etter sammenhengene mellom forskjellige sykdomstegn, og vi søker å behandle "roten til ondet". Til dette benytter vi oss av de gamle teorier og filosofien som kineserne har utviklet. Gjennom disse er det for eksempel mulig å forklare hvorfor noen revmatikere blir verre når det er kaldt eller fuktig eller hvorfor vi fryser på rompa. Dette er noe kineserne observerte og bygget inn i de forklaringssmodellene de lagde for flere tusen år siden. Når man har en akupunkturdiagnose basert på slike observasjoner og en grundig undersøkelse av pasienten, benytter akupunktøren seg av forskjellige modeller for hvordan akupunkturbehandlingen skal legges opp. De fleste av oss har hørt om Yin og Yang. Dette er et av flere begreper som har sitt utspring i en av disse modellene, og som akupunktøren bruker i sitt daglige virke, - sammen med mange andre.

NÅR HAR VI NYTTE AV AKUPUNKTUR?

Akupunktur brukes både alene og i kombinasjon med "vanlig" medisin. Det er mange sykdommer der akupunktur har god respons. Akupunktur er en behandling som vi særlig foretrekker ved kroniske sykdommer, der alternativet er langvarig medikamentbruk med risiko for bivirkninger.

HOS VÅRE KJÆLEDYR SPEISLET:

Muskel, ledd og skjelleit

- Forkalkninger i ledd (arthroser)
- Hofteleddsdysplasi (HD)
- Ryggproblemer (prolaps, spondylose)
- Kroniske plager - stivhet/støi
- Muskellknuter (Triggerepunkter)
- Nervesystemet
- Nervelemme
- Epilepsi
- Slag hos eldre pasienter

Hormonelle problemer

- Innlit svangerskap hos tisper
- Ved fødsel - stimulere veer

Hud

- Allergier
- Funksjonslame
- Slikkegraulom
- Ørebetennelse
- Mage/tarm
- Kronisk diare
- Forstoppelse/ireg mage
- Immunsystemet
- Stykke immunsystemet ved immunsvikt/tilstander

Luftveier

- Astma
- Luftveislidelse

Lidelser i ledd/skjeletteitsystemet og muskulære problemer svarer som regel meget godt på akupunktur. Dette kan være problemer

som gjennomgått gynekologiske operasjoner (som sterilisering). Dette gjelder også for våre hunder og katter!

Hos oss bruker vi dessuten akupunktur i forbindelse med operasjoner som en del av

forbindelse med operasjoner som en del av smertebehandling, og for å sørge for at pasienten får en så god narokose og oppvåkning som mulig. Hos mennesker har studier vist at stimulering av et speselt akupunkturpunkt som virker kvalmestillende, har god effekt hos mennesker

isak lankjøbetennelse

katt der akupunktur er aktuelt er astma og kronisk

stærkere ruset mot sekundære infeksjoner

stimulere immunsystemet og hjelpe katten til å

for eksempel FIV el FelV, vil akupunktur kunne

systemet. Hos katter med virusykdommer, som

litet. Akupunktur har også innvirkning på immun-

handling og hjelpe katten til best mulig livs-

vil akupunktur kunne anvendes som støttebe-

katter får nyreproblemer på sine eldre dager. Her

pe med å få i gang tarmtorikken. Mange eldre

avføring og forstoppelse. Akupunktur kan da hjel-

så tilnærmelig til å drikket, kan ha problemer med hard

ter som beveger seg lite og kanskje heller ikke er

eksempel for døysessproblemer. Mange innekatt-

For katter kan akupunktur være aktuelt ved for

innom klinikk for en liten "endofin-rus", kos og

ingen. Mange synes det er ganske OK å komme

og at kroppen "jobber" med akupunkturbehand-

bla. endofin-rus som er kroppens eget "morfin",

mer hjem. Tretheten kommer av at vi får utskilt

en, og det er viktig å slappe godt av når de kom-

kontrollere anfall hos epilepsipasienter. Da bru-

ker vi gjerne øre-akupunktur. Akupunktur har

også en beroligende effekt som man kan nyttig-

gjøre seg også ved bla. biislyke.

For katter kan akupunktur være aktuelt ved for

innom klinikk for en liten "endofin-rus", kos og

ingen. Mange synes det er ganske OK å komme

og at kroppen "jobber" med akupunkturbehand-

bla. endofin-rus som er kroppens eget "morfin",

mer hjem. Tretheten kommer av at vi får utskilt

en, og det er viktig å slappe godt av når de kom-

kontrollere anfall hos epilepsipasienter. Da bru-

ker vi gjerne øre-akupunktur. Akupunktur har

også en beroligende effekt som man kan nyttig-

gjøre seg også ved bla. biislyke.

Ta gjerne kontakt med oss dersom du lurer på om dette kan være noe for din hund eller katt!

hender har ingen eller få bivirkninger.

er, - og kun anvende akupunktur som i kyndige

hund eller katt. Ofte kan vi ta hunden eller katten

akupunktur for å høre når dette er aktuelt for din

riktig eller en veterinær som er utdannet innen

tur virker. Det beste er å ta kontakt med din vete-

Det er mange anvendelsesområder for akupunk-

for eksempel inntak av akupunkturpunkt-

te. Vi kan også gi lett bedøvelse, selv om dette

ikke er nødvendig på de fleste hunder eller katter

systemet. Hos katter med virusykdommer, som

litet. Akupunktur har også innvirkning på immun-

handling og hjelpe katten til best mulig livs-

vil akupunktur kunne anvendes som støttebe-

katter får nyreproblemer på sine eldre dager. Her

pe med å få i gang tarmtorikken. Mange eldre

avføring og forstoppelse. Akupunktur kan da hjel-

så tilnærmelig til å drikket, kan ha problemer med hard

ter som beveger seg lite og kanskje heller ikke er

eksempel for døysessproblemer. Mange innekatt-

For katter kan akupunktur være aktuelt ved for

innom klinikk for en liten "endofin-rus", kos og

ingen. Mange synes det er ganske OK å komme

og at kroppen "jobber" med akupunkturbehand-

bla. endofin-rus som er kroppens eget "morfin",

mer hjem. Tretheten kommer av at vi får utskilt

en, og det er viktig å slappe godt av når de kom-

kontrollere anfall hos epilepsipasienter. Da bru-

ker vi gjerne øre-akupunktur. Akupunktur har

også en beroligende effekt som man kan nyttig-

gjøre seg også ved bla. biislyke.

For katter kan akupunktur være aktuelt ved for

innom klinikk for en liten "endofin-rus", kos og

ingen. Mange synes det er ganske OK å komme

og at kroppen "jobber" med akupunkturbehand-

bla. endofin-rus som er kroppens eget "morfin",

mer hjem. Tretheten kommer av at vi får utskilt

en, og det er viktig å slappe godt av når de kom-

kontrollere anfall hos epilepsipasienter. Da bru-

ker vi gjerne øre-akupunktur. Akupunktur har

også en beroligende effekt som man kan nyttig-